

ERGENLERDE EBEVEYN KONTROLÜNÜN SAĞLIKLI BESLENME TAKINTISIYLA (ORTOREKSİYA NERVOZA) İLİŞKİSİ*

Seda TÜRKER**

Ömer AKGÜL***

Fatih BAL****

ÖZ

Ortoreksiya'dan etkilenenler kendilerini sağlıklı yemeye zorlar ve sağlıksız bir diyetten hastalanmaktan korkarlar. Çoğu zaman, sağlıklı beslenmenin öznel tanımı zamanla daha katı hale gelir. Bu "izin verilen" yiyeceklerin kademeli olarak daha da azaltılması anlamına gelir. Bu, hayati besinlerin yetersiz temini riskini içerir. Sonuç yetersiz beslenme olabilir. Etkilenenler genellikle belirledikleri diyet kuralları konusunda çok katıdır. İhlal onları suçlu hissettirir ve başarısızlıklarından utanır. Sosyal etkileşimdeki problemler genellikle önceden programlanmıştır. Ergenlik dönemi, fiziksel, bilişsel ve psikososyal değişimlerin belirgin ve çok hızlı gerçekleştiği aynı zamanda süreçte kazanılan davranış örüntülerinin ve düşünce kalıplarının kalıcılık göstereceği insan yaşamında oldukça kritik ve zorlu bir gelişim sürecidir. Ebeveynlerine hem bağlılığını sürdürmeye hem de bireyleşmeye çalışan ergen için bu süreçte ebeveynlerinin kendilerine yönelik kontrol uygulama ve yöntemleri gelişiminde destekleyici olmakla beraber sağlıksız düzey ve şekilde gerçekleşmesi, fiziksel ve ruhsal problemlere yol açmaktadır. Günümüzde sağlıklı olmak adına gerçekleştirilen sağlıklı beslenmeye yönelik düşünce, davranış ve ritüellerinin patolojik hali olan sağlıklı beslenme takıntısı (ortoreksiya nervoza) bu fiziksel ve ruhsal problemlerden biridir. Bu çalışmanın da amacı ergenlikte ebeveyn kontrolünün sağlıklı beslenme takıntısıyla (ortoreksiya nervoza) ilişkisinin belirlenmesidir. Araştırmanın örneklemini Antalya ili Elmalı ilçesi bir devlet lisesinde öğrenim gören 153 ergen oluşturmaktadır. Verileri toplamak için kişisel bilgi formu, leuven algılanan ana babalık ölçeği ve orto- 15 formları online olarak uygulanmıştır. Araştırma verilerini değerlendirirken betimleyici analizlerden ve dağılımının incelenmesi için kolmogorov smirnov dağılım testi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; ergenlikte ebeveyn kontrolü ve sağlıklı beslenme takıntısı arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik, ebeveyn kontrolü, sağlıklı beslenme takıntısı, ortoreksiya nervoza.

THE RELATIONSHIP BETWEEN PARENTAL CONTROL AND HEALTHY EATING OBSESSION (ORTHOREXIA NERVOSA) IN ADOLESCENTS

ABSTRACT

Those affected by orthorexia force themselves to eat healthily and fear becoming ill from an unhealthy diet. Often, the subjective definition of healthy eating becomes increasingly strict over time. This means a gradual reduction in "permitted" foods, which can risk an inadequate supply of vital nutrients. The result can be malnutrition. Those affected are usually very strict about the dietary rules they set. Violating these rules makes them feel guilty and ashamed of their failures. Problems in social interaction are often pre-programmed. Adolescence is a critical and challenging developmental phase in human life, where physical, cognitive, and psychosocial changes are significant and rapid, and the behavior patterns and thought processes acquired during this period tend to persist. For adolescents trying to maintain their attachment to their parents while also seeking individuality, the control methods and applications of their parents can be supportive in their development, but if

* Bu çalışma yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Doktora Öğrencisi, İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Psikoloji Bölümü, İstanbul, psk.sedaturker@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2804-9271>

*** Dr. Öğretim Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Yaşam Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, omer.akgul@sbu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3987-1925>

**** Dr. Öğretim Üyesi, Sakarya Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Sakarya, fatihbal@sakarya.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9974-2033>

these occur in an unhealthy level and manner, they lead to physical and mental problems. Today, the pathological form of healthy eating thoughts, behaviors, and rituals carried out for the sake of being healthy, known as an obsession with healthy eating (orthorexia nervosa), is one of these physical and mental problems. The aim of this study is to determine the relationship between parental control in adolescence and an obsession with healthy eating (orthorexia nervosa). The sample of the research consists of 153 adolescents attending a state high school in the Elmalı district of Antalya province. A personal information form, Leuven perceived parenting scale, and ortho-15 forms were applied online to collect data. Descriptive analyses and the Kolmogorov-Smirnov distribution test were used to evaluate the research data. According to the findings obtained from the research; the relationship between parental control in adolescence and an obsession with healthy eating was not found significant.

Keywords: Adolescence, parental control, healthy eating obsession, orthorexia nervosa.

GİRİŞ

Ergenlik dönemi, çocukluktan yetişkinliğe geçiş süreci olarak bilinir. Bu dönemde, ergenler özgürlük kazanma çabası içindedir ve bu nedenle ebeveynlerle olan etkileşim önemlidir. Ebeveynlerin kontrol ve yöntemleri ergen üzerinde etkilidir. Bu dönemde ergenler, duygu, düşünce ve davranışlarını kontrol etme becerisi kazanır. Beslenme de ergenlik döneminde önemlidir. Ergenlerin sağlıklı bir şekilde beslenmesi, hem kendi sağlıkları hem de ergenlik sürecinin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi için önemlidir. Dolayısıyla, ebeveynlerin sağlıklı beslenme konusunda etkili olmaları gerekmektedir. Ergenlerin kendi kendilerini kontrol etmeleri, yiyecek seçimleri, diyet tercihleri ve yiyecek kısıtlamaları konusunda etkili olabilir. Sağlıklı beslenme takıntısı, günümüzde ortaya çıkan bir sorun olduğu için, ebeveyn kontrol yöntemlerinin etkisini belirlemek önemlidir. Bu araştırmanın amacı, ebeveyn kontrolü ile sağlıklı beslenme takıntısı arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Ergenlikte Ebeveyn Kontrolünden Sağlıklı Beslenme Takıntısı (Ortoreksiya Nervozaya)

Yaşama yönelik yeni alışkanlıkların kazanılacağı ergenlik sürecinde bu ikilem ve bocalamalar, sağlığını tehdit edecek davranışlar sergilenmesine neden olmaktadır (Tanrıverdi vd., 2011). Ergenlik dönemi, çocukluk ile yetişkinlik arasında bir köprü görevi görürken, önemli yaşam değişikliklerine ve bireysel gelişimin tüm yönlerinde değişimlere yol açan bir geçiş sürecidir (San Antonio, 2006). Bu dönemde hızlı ve ani gelişim, dürtüsel ihtiyaçlar ve ebeveynlerden ayrılma gibi sosyal gelişim durumlarıyla birlikte ergenlerde duygusal karmaşıklığa neden olabilir (Akdemir ve Çetin, 2008). Ergenlik döneminde, bireyin bir kimlik geliştirmeye çalıştığı ve benliğin bir bütün oluşturmaya çalıştığı bir bocalama durumu ortaya çıkar (Erikson, 1965). Bu süreçte, yeni alışkanlıkların edinildiği ergenlik döneminde yaşanan ikilemler ve kararsızlık, sağlığı tehdit eden davranışlara yol açabilir (Tanrıverdi vd., 2011). Bu nedenle ergenlik dönemi, bireylerin kişisel ve sosyal bağlamda gelişmelerini anlamak ve desteklemek önemlidir. Ülkemiz nüfusunun yaklaşık %15.6 oranını oluşturan bu süreçteki bireylerin sıklıkla karşılaştıkları sorunlar arasında yeme bozuklukları, kaygı bozuklukları, OKB yer almaktadır (TÜİK, 2019; Aras vd., 2007; Berstein ve Borchartd 1991).

Ergenlik döneminde ortaya çıkan psikolojik bozuklukların uzun süreli etkisi olduğu bilinmektedir. Bu dönemdeki bozukluklar genellikle bilişsel, duygusal ve davranışsal etkileşimlerden kaynaklanmaktadır (Güvenir ve Taş, 2008; Şenol, 2006). Ergenlerin ebeveynleri, bu dönemdeki psikolojik ve fiziksel sağlığını etkileyen önemli bir rol oynamaktadır (Demircioğlu ve Yoldaş, 2019). Ergenlik dönemi aynı zamanda ebeveyn-ergen ilişkilerinde de değişikliklere neden olmaktadır (Akün, 2013). Ergenler, bağımsızlık arayışlarıyla birlikte aynı zamanda ebeveyn bağımlılığına devam etmeye çalışmaktadır, bu da ebeveynlerin müdahale anlayışlarında tutarsızlıklara yol açabilir. Ergenlik sürecinde ebeveynlerine karşı direnme veya itaat etme arasında bir denge kurmaya çalışmak önemlidir (Ocakçı 2015). Bu noktada ebeveyn-ergen ilişkileri olumlu veya olumsuz şekilde şekillenebilir (Hafen ve Laursen, 2009). Ergenler, yetişkinlik yolculuğuna adım atmış olsalar da ebeveynlerinin rehberliğine hala ihtiyaç duymaktadırlar (Ocakçı, 2015). Bu yüzden, ebeveyn-ergen ilişkilerinde ebeveynlerin doğru ebeveynlik tarzını uygulamaları önemlidir (Cüceloğlu, 1991).

Ebeveyn kontrolü, ebeveynlerin ergen çocuklarının davranışlarını, duygularını ve düşüncelerini kontrol etme ve yönlendirme davranışlarını ifade eder (Barber, 1996). Bu kontrol çeşitli şekillerde

gerçekleşebilir; bazı ebeveynler çocuklarının dürtülerini ve davranışlarını yönetirken, diğerleri çocuklarının duygusal gelişimini şekillendirir. Araştırmalar, ebeveynlerin davranışlarının çocukların gelişimi üzerinde farklılık yaratabileceğini göstermektedir (Kakihara ve Weaver, 2009; Soenens, Vansteenkiste ve Luyten, 2010). Bazı çalışmalar, ebeveyn tutumlarının duygusal atmosferi de içeren bütüncül bir şekilde ele alınması gerektiği yönünde eleştirilere neden olmuştur (Baumrind, 1966; Maccoby ve Martin, 1983; Darling ve Steinberg, 1993). Bu çalışmalar, ebeveyn kontrolü ve desteği kavramlarını kullanarak, ebeveyn davranışlarının çocukların gelişimine olan etkisini belirlemeye odaklanmıştır. Ebeveyn kontrolü, psikolojik kontrol ve davranışsal kontrol olmak üzere iki boyutta incelenmiştir. Psikolojik kontrol, ebeveynlerin çocukların duygusal ve psikolojik gelişimine müdahale etme anlamına gelirken, davranışsal kontrol, ebeveynlerin çocuklarının davranışlarını sosyal normlara uygun şekilde kontrol etme çabalarını ifade eder (Barber, 1996). Bu çalışmaların amacı, ebeveyn davranışlarının çocukların gelişimi üzerindeki etkilerini ayrı ayrı belirlemektir (Arım ve Shapka, 2008).

Psikolojik kontrol, ebeveynlerin çocuklarını duygusal olarak ihmal etmeleri ve onların ihtiyaçlarını göz ardı etmeleri ile tanımlanan bir davranıştır. Bu tür bir kontrol, çocukların kendi kararlarını verme yeteneklerini engelleyebilir ve kendilerini keşfetmelerini zorlaştırabilir (Sayıl ve Kındap, 2010). Ayrıca, psikolojik kontrol, çocukların özsaygılarını zedeleyebilir ve özdenetim becerilerini engelleyebilir (Luyckx vd., 2007; Soenens vd., 2010; Kurt, Sayıl ve Tepe, 2013; Pettit vd., 2001; Kındap vd., 2018). Ergenler bu tür bir kontrolle karşılaştıklarında ya boyun eğerler ya da bağırılar (Barber ve Harmon, 2002). Psikolojik kontrol tek boyutlu veya çok boyutlu olabilir, fakat her iki durumda da istenmeyen sonuçlara yol açabilir (Barber, Xia, Olsen, McNeely ve Bose, 2012). Ebeveynlerin çocuklarının bireyselliğini desteklemeye önem vermeleri gerekmektedir. Araştırmalar, psikolojik kontrolün olumsuz duygulanım ve içselleştirilmiş sorunlu davranışlarla ilişkili olduğunu göstermektedir (Bean, Barber ve Crane, 2001; Conger, Conger ve Scaramella, 1997; Fuligni ve Eccles, 1993; Garber, Robinson ve Valentiner, 1997; Goldstein, Davis-Kean ve Eccles, 2005; Soenens vd., 2005). Özellikle ailedeki olumsuz atmosfer, sorunlu davranışların nedeni olabilir ve bu olumsuz atmosferin duygusal boyutu içe yönelik sorunlarla, disiplin boyutu ise dışa yönelik sorunlarla ilişkilidir (Saydam vd., 2005).

Ergenlik döneminde gençlerin ailelerinden uzaklaşması veya riskli ortamlara girmesiyle birlikte ebeveyn davranış kontrolüne olan ihtiyaç artar (Bendezú vd., 2018; Laird, Marrero ve Sentse, 2010). Ebeveyn davranış kontrolü, çocukların davranışlarını düzenleme yetisini içerir (Kakihara ve Weaver, 2009). Araştırmalar, yetersiz kontrolün ergenlerin öz düzenlemede başarısızlıkla sonuçlanabileceğini, aşırı kontrolün ise olumsuz duygulara ve müdahalelere neden olabileceğini göstermektedir (Barber vd., 1994; Steinberg, 1990; Chao ve Aque, 2009; Helwig vd., 2014; Kerr ve Stattin, 2000). Bazı araştırmalar ise davranışsal kontrolün olumlu sonuçları olduğunu öne sürmektedir (Caldwell, vd., 2006; Lippold vd., 2014; Özdemir, 2012). Ayrıca, ebeveyn kontrolünün ergenlerin öz değeriyle ilişkili olabileceği de belirtilmektedir (Kakihara ve Weaver, 2009). Ergenlerin ebeveyn kontrolünü nasıl algıladıklarının sonuçları açısından önemli olduğu sonucuna varılmaktadır (LaFleur vd., 2016; Mellado, Cumsille ve Martínez, 2018). Sağlıksız düzeydeki ebeveyn kontrolü, olumsuz etkiler yaparken, yetersiz düzeydeki kontrol ise daha fazla kaygı ve olumsuz duygulara yol açabilir (Maccoby ve Martin, 1983; Utrzan, vd., 2017). Ergenlik döneminde ebeveynlerin uyguladıkları kontrol yöntemleri, çocuklarının öz düzenleme yeteneğini etkiler. Bu nedenle, ergenlik döneminde ebeveynlerin sağlıklı ve uygun kontrol yöntemlerini uygulamaları gerekmektedir.

Yeme bozuklukları, psikolojik ve fiziksel sorunlara sebep olabilir ve kontrol eksikliği ile miktar kontrolü sorunlarına yol açabilir (Yücel, 2019). Ayrıca beslenme alışkanlıkları ve kişinin kendini kontrol altında hissetmesi ilgi çekicidir ve ebeveyn kontrolü yeterince incelenmemiştir (Siyez, 2006). Beslenme ihtiyaçlarına olan bağlılık üzerinde durulmaktadır ve bu bağlılığın yaşam boyunca devam ettiği vurgulanmaktadır. Ebeveynler, çocuklarının beslenme kararlarında özgür olmalarına yardımcı olabilecek ve gerektiğinde sınırlamalar getirebileceklerdir. Ebeveyn beklentilerini karşılayamayan çocuklar, beslenme kaygısına ve çatışmalara neden olabilir (Stein ve Barnes, 2002; Tebor 2000; Satter 1986). Olumsuz duygusal bir ortam, kısıtlayıcı ebeveyn kontrolü tutumu ve sağlıksız ebeveyn rolleri, beslenme sorunlarına yol açabilir (Tozzi vd., 2003; Siyez, 2006; Ünlü vd., 2006). Yetersiz beslenme,

belirli gıdalardan kaçınma ve tuhaf yeme alışkanlıkları bu süreçte en sık görülen beslenme sorunlarıdır ve yaygınlığı dikkat çekicidir (Chatoor, 2000). Beslenme sorunları, kronikleşebilir, fiziksel gelişimi etkileyebilir ve çeşitli davranış sorunlarına yol açabilir (Raynor ve Rudolf 1996).

Ergenlik döneminde beslenme sorunları olan gençlerin ebeveynlerinin aşırı kontrol uyguladığı ve yüksek beklentilere sahip olduğu belirtilmektedir (Lattimore vd., 2000). Araştırmalar, erkek ergenlerin beslenme sorunlarının en büyük nedeninin ebeveynlerinin aşırı kontrolü olduğunu göstermektedir (Fonseca vd., 2002). Beslenme sorunları biyopsikososyal bir bozukluk olarak değerlendirilmekte ve ebeveynlerin tutumları ve beslenme alışkanlıklarını çocuklarına nasıl kazandırdıkları önemli bir rol oynamaktadır (Satter 1986). Ebeveynlerin katı disiplin ve kontrolü, olumsuz duyguların ortaya çıkmasına ve sorunlu yeme davranışlarının gelişmesine neden olabilir. Ancak, ebeveynleri suçlamak bu kaygılı ortamı artırabilir ve ebeveynlerin daha da kontrolcü davranmasına yol açabilir (Black, 1999).

Sorunlu beslenme tutumları ve davranışları üzerinde yapılan çalışmalarda, özellikle annelerin tutumlarına odaklanıldığı ve bu sorunların özellikle katı ve baskıcı annelerde görüldüğü belirtilmektedir (Heffer 1989). Annelerin aşırı ya da yetersiz kontrolü ve sağlıksız denetimi, çocukların beslenmelerini bozabilmekte ve kaygı yaşamalarına neden olabilmektedir (Wolke vd., 1990, Crittenden, 1987, Hutcheson vd., 1993, Monk 1997). Ancak yapılan bir araştırmada, ülkemizdeki beslenme sorunu yaşayan çocukların sadece annelerinin tutumundan etkilenmediği, ailenin tamamının etkisinin olduğu saptanmıştır (Ünlü vd., 2006). Ergenlik dönemindeki psikolojik bozuklukların genetik faktörlerden bağımsız olarak bilişsel, duygusal ve davranışsal etkileşimlere dayandığı düşünülmektedir (Şenol, 2006; Graves, 1997; Nieves 2001). Bu nedenle, ergenlerin bilişsel sorunlarını değerlendirirken ebeveynlerin davranışları göz önünde bulundurulmalıdır (Graves, 1997; Nieves 2001; Yavuzer, 2005). Çocukların ebeveyn tutum ve davranışlarını içselleştirdikleri ve hayatı gerçekçi bir şekilde değerlendiremediklerinde, patolojik durumlarla karşılaşabilecekleri ifade edilmektedir (Marcotte, 1996). Özellikle eleştiriye karşı hassasiyetin bu durumu tetikleyebileceği vurgulanmaktadır (Bernard vd., 2006).

Obsesif-kompulsif bozukluk (OKB), istemsiz, yoğun, tekrarlayıcı duygu ve düşüncelerin korunması/kaçınılması ile karakterizedir (APA, 2013). Bu ruhsal bozukluk, günlük işlevlerde ciddi bir bozukluğa neden olabilir, özellikle ergenlik döneminde incelenmesi önemlidir (March ve Leonard, 1996). Ergenlik döneminde belirtiler başlayabilir ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi, sonraki gelişimde de devam etmesi önemlidir (Leonard vd., 1993; Geller vd., 1998). Bozukluğun prognozunun öngörülmesi açısından da büyük öneme sahiptir (Stewart vd., 2004). Araştırmacılar arasında etioloji konusunda bir fikir birliği olmasa da heterojen bir kaynağı olduğu bir ortak görüştür (Hanna vd., 2005). Aileye odaklanan çalışmalar, ebeveynlerin kalıtsal ve psikososyal özelliklerine odaklanırken, etiyojolojiyi belirlemek için yapılan ikiz çalışmaları kalıtsal faktörlerin etkilerini değerlendirmektedir (Waters ve Barrett, 2000; Taylor, 2011). Bu çalışmalar, ebeveynlik uygulama yöntemlerinin etkili olduğunu bildirmiştir.

Waters ve Barrett (2000) tarafından yapılan kapsamlı bir çalışmada, annelerin aşırı kontrolü ve babaların aşırı denetiminin Obsesif Kompulsif Bozukluk (OKB) belirtileri üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde, Alonso ve diğerleri (2004) ile Yoshida, Taga, Matsumoto ve diğerleri (2005) de bu ilişkiyi doğrulamışlardır. Dışsallaştırma ve içselleştirme davranış problemleri, ebeveynlerin çocuklarını sağlıksız yöntemlerle kontrol etmeleriyle ilişkilendirilmiştir (Storch vd., 2007). Araştırma bulguları, OKB belirtileri gösteren çocuklarda ebeveynlerin sağlıksız davranışsal kontrolünün önemli olduğunu gösterse de daha çok çalışmalar ebeveynlerin psikolojik kontrolünün etkisine odaklanmıştır (Hacıömeroğlu ve Karanci, 2013; Timpano vd., 2010; Turgeon vd., 2002; Aycicegi vd., 2002). Bu tür çalışmalarda, ebeveynlerin çocuklara karşı eleştirel tutumu, mükemmellik beklentileri, olumsuz duyguların hakim olduğu aile içi atmosfer ve çocuğun özerklik ihtiyacının baskılanması gibi psikolojik yöntemlerin ilişkisi araştırılmış ve tutarlı sonuçlar elde edilmiştir (Murphy ve Flessner, 2015; Barrett vd., 2002).

Anksiyete bozuklukları hem psikolojik hem de fiziksel sorunların en yaygın olanlarıdır ve birçok psikolojik hastalığın temelinde yer alır. Son zamanlarda, ergenlik döneminin ruh sağlığı merkezlerine yapılan başvurularda en sık rastlanan şikayet olduğu gözlenmiştir (Bernstein ve Borchardt, 1991). Bu sürece yönelik araştırmalar, içinde bulunulan sürecin ergen üzerindeki önemini ve etkisini dikkate alarak önem kazanmaktadır (Karakaya ve Öztöp, 2013). Ayrıca, ergenliğin getirdiği yük ve sorunlara karşı tepkilerin varlığı da göz ardı edilmemelidir (Manasis, 2004). Annelik tutumu da çocuklarda kaygı düzeyini etkileyebilmektedir. Aşırı kontrolcü bir tutumun çocuklarda kaygıyı artırabileceği belirtilmiştir (Kozacıoğlu, 1986). Öte yandan, ebeveyn kontrolünün olmaması da kaygı bozukluklarının gelişmesine neden olabilir (Rankin ve Maneker, 1985). Ergenlik dönemi birçok sorunu beraberinde getiren bir dönem olup, kontrol-kaygı mekanizmasındaki bozulma ve kontrol kaybı kaygısının birçok ruhsal bozukluğa etkilediği görülmektedir (Eryılmaz ve Tosun, 2013).

Günümüzde sağlıkla ilgili süreçlerin değişmesiyle birlikte insanlar kendi sağlıklarına daha fazla önem vermektedir (Güdük ve Kılıç, 2017). Bu durum, insanların sağlıklarını kontrol etme isteği ve kontrol duygusunun artmasına neden olmaktadır. Ancak, sağlıkla ilgili sapkın düşünceler ve kontrol kaybı nedeniyle ortaya çıkan anksiyete, sağlık davranışlarını patolojik bir boyuta taşımaktadır. Hipokondriyazis (hastalık hastalığı) olarak da bilinen bu durumla ilgili yapılan araştırmalar oldukça sınırlıdır (Ford, 1986; Sağduyu, 1994). Bu durumu açıklarken, bireylerin öfke ve saldırgan düşüncelerini bedensel yakınmalara dönüştürdüğü psikodinamik yaklaşıma odaklanmamız gerektiğini göstermektedir (Hocaoğlu, 2015). Hipokondriyazis terimi yanlış algılanmalara ve etiketlemeye neden olduğu için bu çalışmada sağlık anksiyetesi olarak ele alınmaktadır (Abramowitz vd., 2007). Sağlık anksiyetesi, insanların ciddi bir hastalığa sahip oldukları düşüncesiyle yoğun kaygı ve davranışsal belirtiler hissetmeleridir.

Ergenlik döneminde sağlık kaygısının ortaya çıkabileceği ve bunun ebeveyn tutumları ve bakımı ile ilişkili olduğu belirtilmektedir (Rask vd., 2012; Sirri vd., 2015). Çalışmalar, aşırı koruyucu tutum, yetersiz ebeveyn bakımı ve ilgisizliğin sağlık kaygısının etiolojisinde önemli rol oynadığını göstermektedir (Baker ve Mersky, 1982; Parker ve Lipscombe, 1980). Ancak bazı çalışmalar, ebeveyn kontrolünün sağlık kaygısında olumlu bir rol oynadığına işaret etmektedir. Bir araştırmada, annelerin aşırı koruyucu tutumu ile sağlık kaygısı arasında negatif bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır (Noyes vd., 2002). Etiyolojiye ilişkin yaklaşımlar, bireysel ve çevresel faktörlere odaklanmaktadır (Salkovskis ve Warwick, 1986; Noyes vd., 2003; Stuart ve Noyes, 2023). Bu çalışmanın çelişkili sonuçları, ebeveyn koruma ve bakımı ile ilgili çalışmaların yaygın olmamasının nedeni olarak literatürdeki boşluklarla ilişkilendirilebilir çelişkilidir (Noyes vd., 2002; Bianchi, 1971). Her iki yaklaşım da erken dönemde ebeveynlerle ilişki üzerine odaklanmaktadır. Özellikle çevresel model, ebeveyn davranış ve tutumunun içselleştirilmesine atıfta bulunarak psikososyal faktörlere vurgu yapmaktadır (Mauder ve Hunter, 2012).

Sağlıklı Beslenme Takıntısı (Ortoreksiya Nervoza)

Beslenmeye bağlı bozukluklar üzerine gerçekleştirilen araştırmalar incelendiğinde özellikle son yıllarda oldukça yeni bir kavram olan ON ile ilişkilerin sorgulandığı görülmektedir (Depa vd., 2018; Çiçekoğlu ve Tunçay, 2018; Segura vd., 2012). Besleme örüntüsünü belirlenmiş besinlere yönelik kısıtlama, kısıtlanmış beslenme alışkanlığına yönelik özkontrol ve beslenmeye yönelik işlevsiz düşünceler (Koven ve Abry, 2015), beslenmeye yönelik kontrol gereksinimi (Mathieu, 2005) bulunan ortak kavramlar iken beslenme ve kısıtlama amacına yönelik işlevsiz düşünceler, beslenme zamanındaki farklılıklar gibi kavramlarla da ayrımı belirtilmek istenmiştir. Başka bir çalışmada ise beslenmeye bağlı bozuklukların tedavisinden sonraki süreçte ON eğilimi görülmesine yönelik ON beslenme bozukluklarının bir devamı ve sonucu olabileceğini belirtmektedir (Segura vd., 2015). ON olası nedenlerinden biri olarak düşüncelere yüklenen aşırı anlam olarak belirtirken kontrol gereksinimi ve mükemmeliyetçi tutumla seyrettiği ifade edilmiştir (Mathieu, 2005). Diğer yandan, beslenmeye bağlı bozukluklarında da olası nedenlerinden biri olarak istemsiz, yineleyici düşünceler (Konstantellou ve Reynolds, 2010; Sternheim vd., 2011) olduğu belirtilmiştir. Hadjistavropoulos ve Lawrence (2007) beslenme bağlı bozukluklarda beslenme kısıtlamasını sağlık kaygısını kontrol etmede bir yöntem olarak belirtirken Koven ve Abry (2015) sağlık kaygısını ON nedenlerinden biri olarak ifade etmiştir.

Ortoreksiya nervoza (ON) kavramına yönelik ilk tanımlama Bratman tarafından oldukça yakın bir zaman olan 1997 yılında yapılmıştır. Bratman'a göre; ortoreksiya nervoza, hastalıklara yakalanma riskinden uzaklaşarak sağlıklı yaşamaya yönelik bir amaç (Donini vd., 2005), sağlıklı besinlere olan tercih ve yönelimin hastalık boyutunda bir saplantı haline gelme en genel haliyle de ortoreksiya nervoza, bireylerin beslenmeye yönelik tercih ve davranışlarını; daha iyi, hijyenik ve saf hissetmeye yönelik düzenlemelerinin bir hastalık haline dönüşmesi olarak tanımlanmıştır (Bratman ve Knight, 2000). Ortoreksiya nervoza (ON), oldukça yeni çalışılan bir kavram olmasından dolayı ilgili alanyazında kendine ait ayrı bir tanı kategorisi henüz bulunmamaktadır. Ortoreksiya nervoza (ON), oldukça yeni çalışılan bir kavram olmasından dolayı ilgili alanyazında kendine ait ayrı bir tanı kategorisi henüz bulunmamaktadır. Bunu belirlemek ve ilgili kavramı daha da kapsamlı hale getirmek için yapılan çalışmalarda ortoreksiya nervoza (ON) birtakım bozukluklarla olan ilişkisi araştırılmıştır. ON eğiliminde ergenlerin önemli ölçüde risk grubu içerisinde olduğu son yıllarda yapılan çalışmalarla da belirtilmektedir (Arslantaş vd., 2017; Uzdil vd., 2019; Varga vd., 2013). Bu durum çocuklarının fiziksel ve psikolojik problemler yaşamasına neden olarak onları olası sağlık problemlerine itmektedir. Özellikle öz kontrolün sağlıklı beslenme adına katı uygulanması olan ON da kontrol gereksinimi kavramı da oldukça sık geçmektedir. Harma (2008) çalışmasında ebeveynlerin kontrolünü ergenlerin kontrolü becerilerini etkilediğini bulmuştur. Dolayısıyla ebeveynlerinin kontrolünün ON ilişkisini ortaya koymak önemlidir. Asarkaya (2019) çalışmasında ebeveynlerden algılanan psikolojik kontrolün sağlıklı ortoreksiya ve ortoreksiya nervoza ile ilişkisini incelemiştir. Çalışma sonuçlarına yönelik sağlıklı ortoreksiya babadan algılanan psikolojik kontrol ile negatif yönde, ortoreksiya nervozanın ise anneden algılanan psikolojik kontrol ile pozitif yönde ilişkili olduğunu belirtmiştir.

YÖNTEM

Bu araştırma, ergenlikte ebeveyn kontrolü ve sağlıklı beslenme takıntısı (ortoreksiya nervoza) arasındaki ilişkinin incelenmesi için ilişkisel tarama yöntemiyle yapılmıştır.

Katılımcılar

Tipik durum örnekleme, genellikle büyük popülasyonlarda yapılan çalışmalarda kullanılan bir yöntemdir (Etikan vd., 2016). Araştırma problemiyle ilgili evrende yer alan çok sayıda durum arasından tipik bir durum seçilerek örneklem oluşturulur. Eğer bir araştırmacı yeni bir uygulamayı veya yeniliği tanıtmak istiyorsa, bu uygulamanın veya yeniliğin uygulandığı durumlar arasından en tipik birkaç durumu belirleyerek çalışabilir.

Bu çalışmada tipik durum örnekleme yöntemi kullanılarak bir devlet lisesindeki öğrenciler arasından örnekleme yapılmıştır. Araştırmanın evrenini ve örneklemini Antalya ili Elmalı ilçesindeki bir devlet lisesinde öğrenci olan 153 ergen oluşturmaktadır. Amaç, bu örneklem üzerinden belirli bir alan hakkında genel bir fikir sahibi olmaktır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından öğrencilerden sosyodemografik veriler elde edebilmek amacıyla geliştirilmiştir.

Leuven Algılanan Ana Babalık Ölçeği: Ergenlerin anne babalarını algılama düzeylerini ölçmeyi amaçlayan bu ölçek, Soenens ve arkadaşları (2004) araştırmaları sonucunda geliştirilmiş ve dört faktör elde edilmiştir. Bunlar; duyarlık, özerklik desteği, psikolojik kontrol ve davranışsal denetimdir. Her boyut 7 maddeden oluşur, toplam 28 madde vardır. Her boyut kendi alanındaki maddelerin toplamı alınarak hesaplanır. 5 Likert tipi derecelendirme vardır. 1-Hiç Doğru Değil, 2- Genellikle Doğru Değil, 3- Biraz Doğru, 4- Genellikle Doğru, 5- Her Zaman Doğru şeklindedir. Bu ölçeğin Türk uyarlaması Sevim (2014) tarafından yapılmıştır.

ORTO-15 Ölçeği: Ortoreksiya nervoza eğilimini değerlendirmek amacıyla, ilk çalışmacılar olan Bratman ve Knight'ın (2000) hazırladığı soru formu baz alınarak, Donini ve ark. (2005) tarafından 2005 yılında geliştirilmiş 15 soruluk likert tipi ölçektir. Bağcı ve arkadaşları (2007) tarafından 2006 yılında Türkçe versiyonu hazırlanmış, Arusoğlu ve ark. (2015) geçerlilik güvenilirlik çalışmasını yapmıştır. Sorular şimdiki zaman ifadesiyle, 4'lü likert (her zaman, sık sık, bazen ve hiçbir zaman) şeklinde cevaplanmakta olup bireylerin seçme, satın alma, hazırlama ve kendilerinin sağlıklı olarak

nitelendirdikleri besinleri tüketme konularındaki obsesif davranışlarını araştırmaktadır. Ortoreksiya için ayırt edici kriter olan cevaplara "1", normal yeme davranışı eğilimi gösteren cevaplara "4" puan verilmiştir, toplamda en az 15, en fazla ise 60 puan alınabilmektedir. ORTO-15 ölçek puanı ≤ 40 ortorektik, >40 puan alanlar normal olarak değerlendirilmiştir (Donini ve diğ., 2005).

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler SPSS 24 programı ile analiz edilmiştir. Bu araştırmada Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Ergenlerin algıladıkları ebeveyn kontrolleri ile sağlıklı beslenme takıntı düzeyleri arasındaki ilişkiye ait pearson korelasyon analizi sonuçları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Kognitif														
Rasyonel Alan 1 (1)		,504**	,582**	,872**	0,058	,163*	0,108	,168*	0,096	-0,054	0,071	-0,007	0,03	-0,052
Klinik Alan (2)		1	,481**	,789**	-0,049	0,051	,228**	-0,013	0,034	-,161*	-0,009	0,146	-0,122	-0,078
Duygusal Alan (3)			1	,812**	0,074	0,076	0,132	0,124	0,135	-0,023	0,05	0,062	-0,013	-0,006
Sağlıklı Beslenme Takıntısı Genel (4)				1	0,035	0,123	,184*	0,119	0,106	-0,095	0,048	0,074	-0,037	-0,056
Baba Duyarlılık (5)					1	,660**	0,052	,756**	,853**	,484**	,335**	-,161*	,369**	,269**
Baba Davranışsal Denetim (6)						1	,273**	,718**	,525**	,271**	,578**	0,079	,322**	0,148
Baba Psikolojik Kontrol (7)							1	,258**	,467**	0,064	,265**	,635**	,159*	,353**
Baba Özerklik (8)								1	,826**	,473**	,452**	-0,035	,533**	,358**
Genel Baba Tutumu (9)									1	,494**	,329**	0,101	,448**	,452**
Anne Duyarlılık (10)										1	,500**	0,002	,783**	,814**
Anne Davranışsal Denetim (11)											1	,237**	,589**	,343**
Anne Psikolojik Kontrol (12)												1	0,071	,478**
Anne Özerklik (13)													1	,773**
Genel Anne Tutumu (14)														1

Ergenlerin algıladıkları ebeveyn kontrolleri ile sağlıklı beslenme takıntı düzeyleri arasındaki ilişkiye ait pearson korelasyon sonuçları incelendiğinde, ergenlerin sağlıklı beslenme takıntıları ile baba

tutumları arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($r=0,119$; $p>0,05$). Ergenlerin sağlıklı beslenme takıntıları ile anne tutumları arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($r= -0,045$; $p>0,05$).

TARTIŞMA / SONUÇ ve ÖNERİLER

Ergenlerde ebeveyn kontrolleri ile sağlıklı beslenme takıntı düzeyleri arasındaki ilişkiye ait istatistiksel analiz incelendiğinde, ergenlerin sağlıklı beslenme takıntıları ile ebeveyn kontrolleri arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle, ergenlerde ebeveyn kontrolleri ile ON eğilim kriterleri arasında bir ilişki bulunamamıştır. Hem ulusal hem de uluslararası literatür incelendiğinde bu hipotezi doğrudan sorgulayan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Ancak ülkemizde oldukça güncel olan benzer bir çalışma Asarkaya (2019) tarafından gerçekleştirilmiştir. Turgul ve arkadaşlarına (2002) göre geç ergenlik sürecinde sağlığa yönelik kaygının ileriki yaşlara göre daha az olduğunu belirtmişlerdir. Sağlığa yönelik duyulan kaygının yaş ilerledikçe artması ve bu çalışmadaki katılımcıların daha küçük olması bu durumu açıklar niteliktedir. Aynı zamanda sağlığı iyileştirmek ve korumak için sergilenen davranışların yaş ilerledikçe daha sık sergilenmesi, yaşa bağlı olarak sağlığa yönelim (Branch ve Jette, 1984) düşünüldüğünde bu çalışmadaki ebeveynlerinin ve katılımcıların bu yönde henüz bilinçli olmadıklarını düşündürmektedir. Diğer bir yandan bu çalışmadaki farklılığın, katılımcılardaki ve ebeveynlerindeki mükemmeliyetçi durumun sorgulanmamasından da kaynaklandığı düşünülmektedir. Bulguya yönelik değerlendirmemizi Soenens çalışmalarıyla desteklemektedir. Soenens (2010), ebeveynlerden algılanan yüksek psikolojik kontrol, mükemmeliyetçi kişilik yapısından da etkilenmektedir. Araştırmacıların ifadelerinden yola çıkılarak, bu çalışmada anlamlılık gözlenmemesine yönelik mükemmeliyetçi kişilik yapısının katılımcılardan sorgulanmaması da bu durumu açıklayan bir faktör olabilir. Benzer amaçla başka bir çalışmada Gürel (2017) ergenlerin algıladıkları ebeveyn kontrolünün yeme davranışına yönelik fonksiyonel olan ve olmayan düşünceler üzerine etkisini belirleme amacıyla araştırmacı üç farklı lise türünde öğrenim gören 540 ergenden elde ettiği veriler ile ebeveynlerden algılanan psikolojik kontrol ile yeme tutumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ergenlerin beslenmeye yönelik sağlıksız ve işlevsiz düşüncelere sahip olması ve bu yönde davranışlar sergilemesine ebeveynlerden algılanan psikolojik kontrolünün belirleyici olması, bu çalışmada ise algılanan ebeveyn kontrolü ile ON eğilimi arasında bir ilişki bulunamamasına yönelik bulgu birlikte değerlendirildiğinde ebeveynlerin çocuklarının sağlık ve doğru beslenmesi, beslenme davranışı sergilemelerinde oldukça önemli olduğu görülmektedir. Ancak bu beslenme düşüncelerinin fiksasyona dönüşmesi diğer bir ifadeyle patolojik bir hal alması üzerinde etkili olmadığı görülmektedir. Bu durum ON etiyojisine yönelik çalışmalar gerçekleştiren Getz (2009) çalışmasıyla da örtüşmemektedir. Ebeveynlerin alışkanlıkları, çocuklarındaki ON eğilimi üzerinde etkili olmaktadır (Yılmaz, 2020). Öte yandan Gürel (2017) 'in belirttiği gibi ebeveynlerden algılanan psikolojik kontrolün beslenme örüntüsüne yönelik yordayıcı olması katılımcıların bulunduğu gelişim aralığındaki bilişsel gelişimin etki ve sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bu çalışmanın da hipotezi bu doğrultuda oluşturulmuş ancak anlamlı bir ilişkiye ulaşamamıştır. Son olarak Gürel (2017) çalışmasında görülen ebeveynlerden algılanan kontrolün beslenme fonksiyonlarına etkisi olduğu bulgusu ile bu çalışmadaki algılanan ebeveyn kontrolünün ON eğilimi arasında bir ilişki görülmemesine ilişkin farklılığın ergenlerin okudukları lise türünden de kaynaklanıyor olabileceğini düşündürmektedir. Belirtilen çalışmada araştırmacı içinde meslek ve teknik lise olan üç farklı lise türünden veri toplamış ancak bu çalışma da sadece meslek ve teknik liseden olan katılımcılar yer almıştır. Gürel (2017)'in çalışmasının bulgularından biri olan lise türü ile yeme tutumu arasındaki görülen anlamlı ilişki, lise türünün ON eğilimine yönelik etkisinin de olabileceğini düşündürmektedir. Aynı zamanda belirtilen çalışmayla görülen farklılığın boyutlarından biri olabileceğini düşündürmektedir. Bu çalışmanın aynı lisede okuyan ergenlerden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiş olması, farklı lise türlerinde okuyan ergenlerle gerçekleştirilecek çalışmalara ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Alanyazında bu konuda yeterli çalışma olmasa da Toklu (2019)'nun çalışmasına göre ON eğilimi ile eğitim alınan lise türü arasında görülen anlamlı ilişki, elde ettiğimiz bulguya yönelik hipotezimizi destekleyerek bu konuda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Ülkemizde aynı amaç doğrultusunda gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde ebeveyn kontrollerinden ziyade ebeveyn tutumları olarak çok fazla çalışmaya rastlanılmış olup ebeveyn kontrolünün ON ilişkisini doğrudan inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durum uluslararası literatürle de benzerlik göstermektedir. Snoek ve

arkadaşları (2007) algılanan yüksek psikolojik kontrolün sağlıklı yeme düşünceleri ve işlevsiz yeme davranışları üzerinde etkili olduğunu bildirmişlerdir. Vandereycken (1994) ise bu doğrultuda ebeveynlerden algılanan yüksek kontrolün ergenlik sürecinde sağlıklı yeme düşünceleri ve işlevsiz yeme davranışları üzerinde oldukça belirleyici nitelikte olduğunu ifade etmiştir. Sallis ve arkadaşları (2000) çalışmalarında ebeveynlerin sağlıklı davranışları desteklemelerine yönelik kontrol uygulamaları çocukları tarafından oldukça destekleyici algılanmaktadır. Yetişkinliğe hazırlık süreci olan ergenlikte kazanılan davranışların kalıcılığı düşünüldüğünde bu süreçte doğru davranışı kazanma ya da değiştirmeye yönelik ebeveyn kontrol uygulamaları oldukça destekleyici olmaktadır. Ergenlerin sağlıklı beslenmeye yönelik algılarında ve davranışlarında patolojiye dönüşmesinde ebeveyn kontrol yöntemlerinin sorgulandığı bu çalışma da anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu sonuç, literatürdeki diğer çalışmalarla birlikte görülen anlamsız ilişkiye etki edebilecek faktörleri belirlemeye yönelik değerlendirilerek yorumlanmıştır.

KAYNAKLAR

- Abramowitz, J. S., Deacon, B. J., Valentiner, D.P. (2007) The short health anxiety inventory: psychometric properties and construct validity in a non-clinical sample. *Cogn Ther Res.*, 31,871-883.
- Akdemir, D., Çetin, F. Ç. (2008). Çocuk ve ergen psikiyatrisi bölümüne başvuran ergenlerin klinik özellikleri. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 15(1), 5-13.
- Akün, E. (2013). Yapısal aile sistemleri kuramı bağlamında ergenlik döneminde aile yapısı ve ergenlik dönemi sorunları. *Ankara dil-tarih, Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 5(1), 85-116.
- Alonso, P., Menchon, J. M., Mataix-Cols, D., Pifarre, J., Urretavizcaya, M., Crespo, J. M., Jimenez, S., Vallejo, G., Vallejo J. (2004). Perceived parenting rearing style in obsessive-compulsive disorder: relation to symptom dimensions. *Psychiatry Research Journal*, 127 (3), 267-278.
- APA (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders. Washington, DC.: American Psychiatric Association
- Aras, S., Günay, T., Özcan, S., Orcin, E. (2007). İzmir ilinde lise öğrencilerinin riskli davranışları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8(3), 186-196.
- Arım, R. G., Shapka, J. D. (2008). The impact of pubertal timing and parental control on adolescent problem behaviors. *Journal of Youth and Adolescence*, 37, 445-455.
- Arslandaş, H., Adana, F., Ögüt, S., Ayakdaş, D., Korkmaz, A. (2017). Relationship between eating behaviors of nursing students and orthorexia nervosa (obsession with healthy eating): A cross-sectional study. *Journal of Psychiatric Nursing*, 8 (3), 137-144.
- Arusoglu, G. (2006). *Sağlıklı beslenme takıntısı (ortoreksiya) belirtilerinin incelenmesi, Orto-15 Ölçeğinin uyarlanması*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Asarkaya, B. (2019). *Sağlıklı ortoreksiya ve ortoreksiya nervoza: Ebeveynlerden algılanan psikolojik kontrol ve uyumlu-uyumsuz mükemmeliyetçilik özellikleri ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aycicegi, A., Harris, C. L. Ve Dinn W. M. (2002). Parenting style and obsessive-compulsive symptoms and personality traits in a student sample. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 9, 406-417.
- Bağcı, A. T., B., Çamur, D., Güler, Ç. (2007). Prevalence of orthorexia nervosa in resident medical doctors in the faculty of medicine (Ankara, Turkey). *Appetite*, 49(3), 661-666.
- Baker, B., Mersky, H. (1982) Parental representations of hypochondriacal parents from a psychiatric hospital. *British Journal of Psychiatry* 141, 233-238.
- Barber, B. K. (1996). Parental psychological control: Revisiting a neglected construct. *Child development*, 67(6), 3296-3319.
- Barber, B. K., Olsen, J. E., Shagle, S. C. (1994). Associations between parental psychological and behavioral control and youth internalized and externalized behaviors. *Child development*, 65(4), 1120-1136.
- Barber, B. K., Harmon, E. L. (2002). Violating the self: Parental psychological control of children and adolescents. In B. K. Barber (Ed.), *Intrusive parenting: How psychological control affects children and adolescents* (pp. 15-52). Washington: American Psychological Association.

- Barber, B. K., Xia, M., Olsen, J. A., McNeely, C. A., ve Bose, K. (2012). Feeling Disrespected by Parents: Refining the Measurement and Understanding of Psychological Control. *Journal of Adolescence*, 35, 273-287.
- Barrett, P., Shortt, A., Healy, L. (2002). Do parent and child behaviors differentiate families whose children have obsessive-compulsive disorder from other clinic and non-clinic families? *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 43, 597-607.
- Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. *Child Development*, 37(4), 887-907.
- Bean, R. A., Barber, B. K., Crane, D. R. (2006). Parental support, behavioral control, and psychological control among african american youth: the relationships to academic grades, delinquency, and depression. *Journal of Family Issues*, 27(10), 1335-1355.
- Bendezú, J. J., Pinderhughes, E. E., Hurley, S. M., McMahan, R. J., Racz, S. J. (2018). Longitudinal relations among parental monitoring strategies, knowledge, and adolescent delinquency in a racially diverse at-risk sample. *Journal of Clinical Child ve Adolescent Psychology*, 47(1), 21-S34.
- Bernard, E. M., Ellis, A., Terjesen, M. (2006). Rational-emotive behavioral approaches to childhood disorders: History, theory, practice and research. Ellis, A., Bernard, E. M. (Ed.). *Rational emotive behavioral approaches to childhood disorders*. (pp. 3-84). New York: Springer Science+Business Media.
- Berstein, G. A., Borchardt, C. M. (1991) Anxiety disorders of childhood and adolescence: A critical review. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*, 30, 519-532.
- Bianchi, G. N. (1971). Origin of disease phobia. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 5, 241-257.
- Black, M. M. (1999) Commentary: Feeding Problems: An Ecological perspective. *J Pediatr Psychology*, 24(3), 217-219.
- Branch, L. G., Jette, A. M. (1984). Personal health practices among elderly. *Am J. Public Health*, 74, 1126-1129.
- Bratman, S., Knight, D. (2000). *Health food junkies: Overcoming the obsession with healthful eating*. New York: Broadway Books.
- Caldwell, R. M., Beutler, L. E., Ross, S. A., Silver, N. C. (2006). Brief report: An examination of the relationships between parental monitoring, self-esteem and delinquency among Mexican American male adolescents. *Journal of Adolescence*, 29(3), 459-464.
- Chao, R. K., Aque, C. (2009). Interpretations of parental control by Asian immigrant and European American youth. *Journal of Family Psychology*, 23(3), 342-354.
- Chatoor, I. (2000) Feeding and eating disorders of infancy and early childhood.
- Sadock B.J., Sadock, V.A. (Ed). *Comprehensive textbook of psychiatry*. Philadelphia, Lippincott: Williams & Wilkins.
- Conger, K. J., Conger, R. D., Scaramella, L. V. (1997). Parents, siblings, psychological control, and adolescent adjustment. *Journal of Adolescent Research*, 12 (1), 113-138.
- Crittenden, P. M. (1987). Non-organic failure to thrive: deprivation or distortion. *Infant Ment Health J*, 8(1), 51-64.
- Cüceloğlu, D. (1991). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Çekiç, A., Akbaş, T., Hamamcı, Z. (2016). Akılcı duygusal aile eğitim programının anne babaların akılcı olmayan inançlarına ve anne babalık streslerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 2399-2417.
- Çiçekoğlu, P., Tunçay, G. Y. (2018). A comparison of eating attitudes between vegans/vegetarians and nonvegans/nonvegetarians in terms of orthorexia nervosa. *Archives of psychiatric nursing*, 32(2), 200-205.
- Darling, N., Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 113(3), 487-496.
- Demircioğlu, H., Yoldaş, C. (2019). Çocukluk ve ergenlik döneminde psikososyal risk faktörleri ve koruyucu unsurlar, *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 18 (1), 40-48.
- Depa, J., Barrada, J. R., Roncero, M. (2019). Are the motives for food choices different in orthorexia nervosa and healthy orthorexia? *Nutrients*, 11(3), 697.
- Donini, L. M., Marsili, D., Graziani, M. P., Imbiale, M., Cannella, C. (2005). Orthorexia nervosa: validation of a diagnosis questionnaire. *Eating and weight disorders: EWD*, 10(2), e28-e32.

- Erikson, E. H. (1965). *Childhood and Society*. New York: WW Norton.
- Eryılmaz, T. E., Tosun, A. (2013). Obsesif kompulsif bozuklukta kontrol ihtiyacı. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 13(1), 121-130.
- Etikan, I., Musa, S. A., Alkassim, R. S. (2016). Comparison of convenience sampling and purposive sampling. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*, 5(1), 1-4.
- Fonseca, H., Ireland, M., Resnick, M. D. (2002) Familial correlates of extreme weight control behaviors among adolescents. *Int J Ye Disord*, 32, 441-448.
- Ford, C. V. (1986). The somatizing disorders. *Psychosomatics*, 27,327-333.
- Fulgini, A. J., Eccles, J. S. (1993). Perceived parent-child relationships and early adolescents' orientation toward peers. *Developmental Psychology*, 29(4), 622-632
- Garber, J., Robinson, N. S., Valentiner, D. (1997). Ebeveynlik ve ergen depresyonu arasındaki ilişki: Bir aracı olarak kendine değer. *Ergen Araştırmaları Dergisi*, 12 (1), 12-33.
- Geller, D., Biederman, J., Jones, J., Park, K., Schwarts, S., Shapiro, S., Coffey, B. (1998). Is juvenile obsessive-compulsive disorder a developmental subtype of the disorder? A review of pediatric literature. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 37(4), 420-427.
- Goldstein, S. E., Davis-Kean, P. E., Eccles, J. S. (2005). Parents, peers, and problem behavior: a longitudinal investigation of the impact of relationship perceptions and characteristics on the development of adolescent problem behavior. *Developmental Psychology*, 41, 401-413.
- Graves, D. (1997). The effect of rational-emotive parent education on the stress of mothers of young children with down syndrome. *Journal of Rational-Emotive and Cognitive Behavior Therapy*, 15(4), 249-267.
- Güdü, Ö., Kılıç, C. H. (2017). Sağlık hizmetleri akreditasyonu ve Türkiye’de gelişimi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 102-107.
- Gürel, A. (2017). *Ergenlerin duygusal şemalarının ve ebeveyn kontrollerinin yeme tutumlarıyla ilişkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güvenir, T., Taş, F.V. (2008). Çocuk ve ergen ruh sağlığında yataklı tedavinin yeri. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 15, 37-46.
- Hacıömeroğlu, B., Karancı, A. N. (2013). Percieved parental rearing behaviours, responsibility attitudes and life events as predictors of obsessive compulsive symptomatology: Test of a cognitive model. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, 42, 641-652.
- Hadjistavropoulos, H., Lawrence, B. (2007). Does anxiety about health influence eating patterns and shape-related body checking among females? *Personality and Individual Differences*, 43(2), 319-328.
- Hafen, C.A. ve Laursen, B. (2009) More Problems and Less Support Early Adolescent Adjustment Forecasts Changes in Perceived Support From Parents. *Journal of Family Psychology*, 23(2), 193-202.
- Hanna, G. L., Himle, J. A., Curtis, G. C., Gillespie, B. W. (2005). A family study of obsessive-compulsive disorder with pediatric probands. *American Journal of Medical Genetics Part B Neuropsychiatric Genetics*, 134 (1), 13-19.
- Harma, M. (2008). The impact of parental control and marital conflict on adolescents' selfregulation and adjustment. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Heffer, R. W. (1989). *A behavior analytic model for nonorganic failure to thrive: Observations of parent and child behavior during feeding interactions*. ABD: Louisiana State University
- Helwig, C. C., To, S., Wang, Q., Liu, C., Yang, S. (2014) Judgments and reasoning about parental discipline involving induction and psychological control in China and Canada. *Child Development*, 85, 1150-1167.
- Hocaoğlu, Ç. (2015). Farklı bir hipokondriyazis: Bir vaka sunumu. *Journal of Mood Disorders*, 5(1), 36-39.
- Hutcheson, J. J., Black, M. M., Starr, R. H. (1993) Developmental differences in interactional characteristics of mothers and their children with failure to thrive. *J Pediatr Psychiatry*, 18, 453-466.
- Kakihara, F. ve Weaver, L.T. (2009). Adolescents' interpretations of parental control: Differentiated by domain and types of control. *Child Development*, 80(6), 1722-1738.
- Karakaya, E., Öztop, D. B. (2013). Kaygı bozukluğu olan çocuk ve ergenlerde bilişsel davranışçı terapi. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 10-24.

- Kerr, M. ve Stattin, H. (2000). What parents know, how they know it, and several forms of adolescent adjustment: Further support for a reinterpretation of monitoring. *Developmental Psychology*, 36, 1-15.
- Kındap, Y. T., Deliser, B, Kuzan, G , İslamoğlu, R. (2018). İlköğretimin ikinci kademe öğrencilerinin ana-babadan algıladığı psikolojik kontrolün kendini belirleme düzeyi ve sosyal girişkenlikle ilişkisi. *Asia Minor Studies, AGP Sempozyum Özel Sayısı*, 294-312.
- Kındap Tepe, Y. ve Sayıl, M. (2012). Ebeveyn Kontrolü ve Ergenin Sosyal islevselliği Arasındaki Bağlantıda İlişkisel Saldırganlığın Aracı Rolü. *Türk Psikoloji Dergisi* 27 (70), 119-132
- Konstantellou, A., Reynolds, M. (2010). Intolerance of uncertainty and metacognitions in a non-clinical sample with problematic and normal eating attitudes. *Eating behaviors*, 11(3), 193-196.
- Koven, N. S., Abry, A. W. (2015). The clinical basis of orthorexia nervosa: Emerging perspectives. *Neuropsychiatric disease and treatment*, 11, 385.
- Kozacıoğlu, G. (1986). *Çocukların anksiyete düzeyleri ile annelerinin tutumları arasındaki ilişki*. İstanbul: İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Kurt, D., Sayıl, M., Tepe, Y. K. (2013). Ana babanın psikolojik kontrolü ile gencin yalnızlığı arasındaki ilişkide kişilerarası güven inancı ve bağlanmanın rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 28(71), 105-116.
- LaFleur, L. K., Zhao, Y., Zeringue, M. M., Laird, R. D. (2016). Warmth and legitimacy beliefs contextualize adolescents' negative reactions to parental monitoring. *Journal of Adolescence*, 51, 58-67.
- Laird, R. D., Marrero, M. D., Sentse, M. (2010). Revisiting parental monitoring: Evidence that parental solicitation can be effective when needed most. *Journal of Youth and Adolescence*, 39(12), 1431-1441.
- Lattimore, P. J., Wagner, H. L. ve Gowers, S. (2000). Anoreksiya nervozada çatışmadan kaçınma: Anneler ve kızları üzerine gözlemsel bir çalışma. *Journal of the Eating Disorders Association*, 8 (5), 355-368.
- Leonard, H., Swedo, S. E., Lenane, M. C., Rettew, D. C., Hamburger, S. D., Bartko, J. J., Rapoport, J. L. (1993). A 2-to 7-year follow-up study of 54 obsessive-compulsive children and adolescents. *Archives of General Psychiatry*, 50(6), 429-439.
- Lippold, M. A., Greenberg, M. T., Graham, J. W., Feinberg, M. E. (2014). Unpacking the effect of parental monitoring on early adolescent problem behavior: Mediation by parental knowledge and moderation by parent–youth warmth. *Journal of family issues*, 35(13), 1800-1823.
- Luyckx, K., Soenens, B., Vansteenkiste, M., Goossens, L., Berzonsky, M. D. (2007). Parental psychological control and dimensions of identity formation in emerging adulthood. *Journal of Family Psychology*, 21 (3):546-550
- Maccoby, E. E., Martin, J. A. (1983). Socialization in the context of family: Parentchild interaction. P. H. Mussen, M. E. Hetherington (Eds.). *Handbook of child psychology* (pp. 1-101). New York: Wiley
- Manasis, K. (2004) Childhood anxiety disorders: Approach to intervention. *Can Fam Physician*, 50, 379-384.
- Mantzouranis, G., Zimmermann, G., Biermann Mahaim, E. ve Favez, N. (2012). A further examination of the distinction between dependency-oriented and achievement-oriented parental psychological control: Psychometric properties of the DAPCS with Frenchspeaking late adolescents. *Journal of Child and Family Studies*, 21, 726–733.
- March, J. S., Leonard, H. L. (1996). Obsessive compulsive disorder in children and adolescents: a review of the past 10 years. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 35, 1265-1273
- Marcotte, D. (1996). Irrational beliefs and depression in adolescence. *Adolescence*, 31(124), 935-954.
- Mathieu J. (2005). What is orthorexia?. *Journal of the American Dietetic Association*, 105(10), 1510-1512.
- Maunder, R. G., Hunter, J. J. (2012). Klinisyenler için prototip tabanlı bir yetişkin bağlanma modeli. *Psikodinamik psikiyatri*, 40 (4), 549-573.
- Mellado, C., Cumsille, P., Martínez, M. L. (2018). Interactive associations of parental support, demands, and psychological control, over adolescents' beliefs about the legitimacy of parental authority. *Journal of adolescence*, 64, 81-88.

- Monk, C. E. (1997). *Representational content and quality of mothers whose children are failing to thrive: A Rorschach study linking inner life with interpersonal behavior*. ABD: City University of New York.
- Murphy, Y. E., Flessner, C. A. (2015). Family functioning in pediatric obsessive compulsive and related disorders. *British Journal of Clinical Psychology*, 54, 414-434.
- Nieves, P. L. (2001). *A comparative study of rebt/parent training versus parent training with hispanic parent of exceptional prechoolers*. Newyork: St John's University.
- Noyes, R., Stuart, S. P., Langbehn, D. R., Happel, R. L., Longley, S. L., Muller, B. A., Yagla, S. J. (2003). Test of an interpersonal model of hypochondriasis. *Psychosomatic Medicine*, 65(2), 292-300.
- Noyes, R., Stuart, S., Langbehn, D. R., Happel, R. L., Longley, S. L., Yagla, S. J. (2002). Childhood antecedents of hypochondriasis. *Psychosomatics*, 43(4), 282-289.
- Ocağcı, A F. (2015). Ergenlik dönemi özellikleri. A. F. Ocağcı ve F. Üstüner Top (Ed.), *Yetişkinliğe bir adım kala ergen sağlığı içinde* (s. 1-7). Ankara: Göktaş Basım ve Yayın Dağıtım.
- Özdemir, Y. (2012). Examining the subjective well-being of adolescents in terms of demographic variables, parental control, and parental warmth. *Education and Science*, 37, 20-33.
- Parker, G., Lipscombe, P. (1980). The relevance of early parental experiences to adult dependency, hypochondriasis and utilization of primary physicians. *British Journal of Medical Esychology*, 52, 355-363.
- Pettit, G. S., Laird, R. D., Dodge, K. A., Bates, J. E., Criss, M. M. (2001). Antecedents and behavior-problem outcomes of parental monitoring and psychological control in early adolescence. *Child development*, 72(2), 583-598.
- Rankin, R. P., Mameker, J. S. (1985). The duration of marriage in a divorcing population. the impact of children. *Journal of Marriage and the Family*, 47(1), 43-51.
- Rask, C. U., Elberling, H., Skovgaard, A. M., Thomsen, P. H., Fink, P. (2012). Parental reported health anxiety symptoms in 5- to 7-year-old children: The copenhagen child cohort CCC 2000. *Psychosomatics*, 53(1), 58-67.
- Raynor, P., Rudolf, M. C. J. (1996) What do we know about children who fail to thrive? *Child Care Health Dev*, 22(4), 241-250.
- Sağduyu, A.(1994). Somatizasyon nedir? *Türk Psikiyatri Dergisi*, 5, 257-264.
- Salkovskis, P. M., Warwick, H. M. (1986). Morbid preoccupations, health anxiety and reassurance: a cognitive-behavioural approach to hypochondriasis. *Behaviour research and therapy*, 24(5), 597-602.
- Sallis, J. F., Prochaska, J. J., Taylor, W. C. (2000). A review of correlates of physical activity of children and adolescents. *Med Sci Sports Exerc*, 32(5), 963-975.
- San Antonio, D. M. (2006). Broadening the world of early adolescents. *Educational Leadership*, 63(7), 8-13.
- Satter, E. M. (1986) Childhood eating disorders. *J Am Diet Assoc*, 86(3), 357-361.
- Saydam, R. B., Gençöz, T. (2005). Aile ilişkileri, ebeveynin çocuk yetiştirme tutumu ve kendilik değerinin gençler tarafından belirtilen davranış problemleri ile olan ilişkisi, *Türk Psikoloji Dergisi*, 55, 61-74.
- Sayı, M. ve Kındap, Y. (2010). Ergenin anne-babadan algıladığı psikolojik kontrol: Psikolojik kontrol ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(25), 62-71.
- Segura, C. G., Papaiani, M. C., Caglioti, F., Procopio, L., Nisticò, C. G., Bombardiere, L., Ammendolia, A., Rizza, P., De Fazio, P., Capranica, L. (2012). Orthorexia nervosa: a frequent eating disordered behavior in athletes. *Eating and weight disorders: EWD*, 17(4), e226-e233.
- Sirri, L., Ricci Garotti, M. G., Grandi, S., Tossani, E. (2015). Adolescents' hypochondriacal fears and beliefs: Relationship with demographic features, psychological distress, wellbeing and health-related behaviors. *Journal of Psychosomatic Research*, 79(4), 259-264.
- Siyez, D. (2006). Yeme bozukluğu olan çocuklar ve ergenler etiyolojisi ile ilgili çalışmalar, müdahale, değerlendirme ve tedavi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 21-27.
- Snoek, H. M., Engels, R. C., Janssens, J., M., Strien, T. V. (2007). Parental behavior and adolescents' emotional eating. *Appetite*, 49, 223-230.
- Soenens, B., Elliot, A. J., Goossens, L., Vansteenkiste, M., Luyten, P., Duriez, B. (2005). The intergenerational transmission of perfectionism: parents' psychological control as an intervening variable. *Journal of family psychology*, 19(3), 358-366.

- Soenens, B., Vansteenkiste, M., Luyten, P. (2010). Toward a domain-specific approach to the study of parental psychological control: Distinguishing between dependency-oriented and achievement-oriented psychological control. *Journal of Personality*, 78, 217-256
- Stein, A., Barnes, J. (2002) Feeding and sleep disorders. Rutter, M., Taylor, E. (Eds). *Child and adolescent psychiatry*. Oxford. Blackwell Publishing
- Steinberg, R. J. (1990). Social construction of skill: Gender, power, and comparable worth. *Work and Occupations*, 17(4), 449-482.
- Sternheim, L., Startup, H., Schmidt, U. (2011). An experimental exploration of behavioral and cognitive-emotional aspects of intolerance of uncertainty in eating disorder patients. *Journal of anxiety disorders*, 25(6), 806-812.
- Stewart, S. E., Geller, D. A., Jenike, M., Pauls, D., Shaw, D., Mullin, B., Faraone, S. V. (2004). Long-term outcome of pediatric obsessive-compulsive disorder: A meta analysis and qualitative review of the literature. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 110, 4-13.
- Storch, E. A., Geffken, G. R., Merlo, L. J., Jacob, M. L., Murphy, T. K., Goodman, W. K., Larson, M. J., Fernandez, M., Grabill, K. (2007). Family accommodation in pediatric obsessive-compulsive disorder. *Journal of Clinical Child ve Adolescent Psychology*, 36(2), 207-216.
- Stuart, S., Noyes J, R. (1999). Attachment and interpersonal communication in somatization. *Psychosomatics*, 40(1), 34-43.
- Suadiye, Y., Aydın, A. (2009). Anksiyete bozukluğu olan ergenlerde bilişsel hatalar. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 12(4), 172-179.
- Sevim, S. A. (2014). Leuven algılanan ana babalık ölçeği ergen ve ana baba sürümlerinin uyarlanması. *Düşünen Adam*, 27, 291-300.
- Soenens, B., Beyers, W., Vansteenkiste, M., Sierens, E., Luyckx, K., Goossens, L. (2004). *The "gross anatomy" of parenting styles in adolescence: Three or four dimensions?* Ghent, Belgium: International Society for the Study of Behavioral Development.
- Şenol, S. (2006). *Çocuk ve gençlik ruh sağlığı*. Ankara: HYB Yayıncılık
- Tanrıverdi, D., Savaş, E., Gönüllüoğlu, N., Kurdal, E., Balık, G. (2011). Lise öğrencilerinin yeme tutumları, yeme davranışları ve benlik saygılarının incelenmesi. *Gaziantep Tıp Dergisi*, 17(1), 33-39.
- Taylor, S. (2011). Etiology of obsessions and compulsions: A meta-analysis and narrative review of twin studies. *Clinical Psychology Review*, 31, 1361-1372.
- Tebor, S. H. (2000) *The incidence and correlation of feeding problems in a normal population of toddlers*. ABD: The George Washington University.
- Timpano, K. R., Keough, M. E., Mahaffey, B., Schmidt, N. B., Abramowitz, J. (2010). Parenting and obsessive compulsive symptoms: implications of authoritarian parenting. *Journal of Cognitive Psychotherapy: An International Quarterly*, 24, 151- 164.
- Toklu, B. (2009). *Lise öğrencilerinin beslenme davranışları, ortoreksiya nervoza ve obsesif kompulsif bozukluk ilişkisi*. Tıpta Uzmanlık Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi.
- Tozzi, F., Sullivan, P. F., Fear, J. L. (2003) Causes and recovery in anorexia nervosa: The patients perspective. *International Journal of Eating Disorders*, 34,143-154.
- Turgeon, L., O'Connor, K. P., Marchand, A., Freestone, M. H. (2002). Recollections of parent- child relationships in patients with obsessive-compulsive disorder and panic disorder with agoraphobia. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 105(4), 310-316.
- Turgul, Ö., Doğan, F., Mandıracıoğlu, A., Lüleci, E. (2002). Sağlığı geliştirici davranışların değerlendirilmesi amacıyla çok boyutlu sağlık anketi (çsa)'nın bausel ölçeği ile birlikte uygulanması. *Ege Tıp Dergisi*, 41(2), 91-95.
- Türkiye İstatistik Enstitüsü (2009). İstatistiklerle Çocuk. <https://data.tuik.gov.tr>
- Utržan, D. S., Piehler, T. F., Gewirtz, A. H., ve August, G. J. (2017). Stressful life events and perceived parental control in formerly homeless families: Impact on child-internalizing symptoms. *American Journal of Orthopsychiatry*, 87(3), 317.
- Uzdil, Z., Kayacan, A., Özyıldırım, C., Kaya, S., Kılınç, G., Asal, C. U., Sökülmez, P. K. (2019). Adölesanlarda ortoreksiya nervoza varlığı ve yeme tutumunun incelenmesi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4 (1), 8-13.
- Ünlü, G., Aras, Ş., Güvenir, T., Büyükgebiz, B., Bekem, Ö. (2006). Yeme reddi olan çocukların annelerinde kişilik bozuklukları, depresyon ve anksiyete belirtileri ve aile işlevleri. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(1), 15-17.

- Vandereycken, W. (1994). Parental rearing behaviour and eating disorders. In C. Perris, W. A. Arrindell, M. Eisemann (Eds.), *Parenting and psychopathology* (pp. 219-234). London: Wiley.
- Varga, M., Dukay-Szabó, S., Túry, F., van Furth, E. F. (2013). Evidence and gaps in the literature on orthorexia nervosa. *Eat Weight Disord*, 18 (2), 103-111.
- Waters, T. L., Barrett, P. M. (2000). The role of the family in childhood obsessive-compulsive disorder. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 3 (3), 173-183.
- Wolke, D., Skuse, D., Mathisen, B. (1990). Behavioral style in failure-to-thrive infants: A preliminary communication. *J Pediatr Psychiatry*, 15(2), 237-254.
- Yavuzer, H. (2005). *Gençleri anlamak*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yılmaz, H. (2020). *Obsesif kompulsif bozukluk tanısı ile izlenen hastalarda ortoreksiya nevroza*. Tıpta Uzmanlık Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi.
- Yoshida, T., Taga, C., Matsumoto, Y., Fukui, K. (2005) Paternal overprotection in obsessive-compulsive disorder and depression with obsessive traits. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 59, 533-538.
- Yücel, E. B. (2019). *Düzenli fiziksel aktivite yapan bireylerde öğün sıklığının ve aşırı besin isteğinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Extended Abstract

Orthorexia refers to an extreme focus on "correct eating." Individuals with this disorder compel themselves to adhere to a strict healthy diet, fearing illness from unhealthy foods. They define what is healthy for themselves, with some avoiding specific foods (like sugar) or entire food groups, and others eating only raw vegetables. Certain preparation methods or fixed eating schedules (like not eating after 6 p.m.) can become obsessive. While orthorexic behaviors vary, they often share a common trait: the definition of healthy eating becomes more rigid over time, leading to a narrow range of "allowed" foods and increasing the risk of nutrient deficiencies and malnutrition. Those affected are typically very stringent about their self-imposed dietary rules, feeling guilt and shame when they deviate from them, which often leads to social interaction issues. Adolescence, a period marked by significant physical, cognitive, and psychosocial changes, is a crucial time for developing lasting thoughts and behaviors. In this stage of striving for autonomy, the interaction between the adolescent and their parents significantly influences this developmental process. Parental control and involvement are critical, especially regarding adolescents' self-regulation skills in managing emotions, thoughts, and behavior patterns. Parental influence also plays a key role in shaping adolescents' nutritional habits, which are essential for their health and successful navigation of this developmental stage. Adolescents' food selection, nutritional preferences, and dietary restrictions in pursuit of health are believed to be influenced by their self-control, which is molded by parental methods and control. This study aims to assess the impact of parental control on adolescents' obsession with healthy eating (orthorexia nervosa), a modern health concern characterized by an unhealthy fixation on healthy nutrition. The existing literature reveals a gap in studies directly examining the relationship between perceived parental control and orthorexia nervosa in adolescence. This research, conducted with a relational screening method, involved 153 adolescents from a state high school in Antalya's Elmalı district. Data were collected using a personal information form, the Leuven perceived parenting scale, and the ortho-15 forms, applied online. The Kolmogorov-Smirnov distribution test was used for analyzing descriptive statistics and distribution in the research data, which were analyzed using SPSS 24. The findings indicated no significant relationship between parental control and an obsession with healthy eating in adolescence. This study, questioning parental control methods, found no significant link between the transformation of adolescents' perceptions and behaviors toward healthy eating into pathology. This outcome was interpreted considering factors that may influence the observed non-significant relationship, considering other studies in the literature. However, no study directly examining the variables investigated in this research has been found in either national or international literature. Current studies on this topic are limited, highlighting the need for further research.

